

Die Revolution der modernen Jugend, von Ben B. Lindsey, Richter des Jugend- und Familiengerichts in Denver, Colorado, USA und Wainwright Evans. Deutsche Übersetzung und Bearbeitung von Toni Harten-Hoенcke und Dr. Friedrich Schönemann. Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart, Berlin und Leipzig, 1927.

A mű szerzője tulajdonképen Ben B. Lindsey bíró, a feldolgozott anyagot az ő tapasztalatai szolgáltatták és W. Evans csupán a megírásban segített neki. Lindseynek számos, a fiatakorúak pszichológiai és jogi problémáival foglalkozó műve forog közkezen Amerikában. Az ő érdeme, hogy az összes fiatakorúakat a bűnügyi törvénykezéstől teljesen függetlenül bírálják ott el. Meggyőződése szerint az, aki a törvény ellen vét, természetesen felelősségre vonandó, de úgy, hogy ezáltal megmentessék és ne legyen a szenvedésnek és szegénynek brutálisan kiszolgáltatva. Nem hangsúlyozhatja eléggé, hogy a kihágás és bűn oka nem az emberi természet rosszságában vagy romlottságában, hanem mostoha életkörülményekben, legtöbbször a szegénységben, tudatlanságban s élehetlen utódok szapora termelésében rejlik. Amikor Lindsey szemben áll a bűnöző gyermekkel, nevelni akarja. Evégből igyekszik bizalmasan hozzáférközni lelkéhez és eljárásából kiküszöböl mindent, ami a nyilvános törvénykezés atmoszférájára emlékeztetne.

Szóban levő könyve nagy részletességgel boncolgatja a házasság, a nemi élet, a szerelem, a születések ellenőrzésének kérdéseit is, amint ezek főleg az Északamerikai Egyesült-Államokban jelentkeznek és nézeteit a való életből vett esetekkel erősíti meg. Kiemeli a mai ifjúság szexuális elvadását, aminek természetesen a lezajlott világháborúval összefüggő okai is vannak. De ezeken kívül sok amerikai kollégium és egyetem rosszul alkalmazott koedukációja is előidézi a nemi élet eltévelyedéseit. Látva ez állapotot, a fiatalok bajainak botlásainak emberséges megértését követeli és szeretettel teljes segítséget kér számukra.

Ezeket után könyvének azt a fejezetét tárom fel kimerítőbben, amely a kultúráról és morálról, a helyes otthoni nevelésről szól. Mindenképen közel áll hozzánk és emellett betekintést enged az amerikai viszonyokba, amelyekről pedagógiai vonatkozásban ritkán szoktunk hallani.

Az ifjúkori bűnösök túlnyomó része olyan energiátlan gyermekekből áll, akik családi körükben nélkülözik a megfelelő irányítást és ennek folytán a nagyvilágba jutva a kísértéseknek ellentállni nem tudnak. Sajátos tünet, hogy például a lopás miatt Lindsey elé vezetett fiatal bűnösök száai között vajmi kevés az utcai gyerek; majdnem mindnyájan éppen a legműveltebb, legtisztelretreméltebb családokból kerültek ki, a legjobb nevű vasárnapi iskolák növendékei, ifjúsági egyesületek tagjai voltak. A gyermekeknek manapság jóval nagyobb mozgási szabadságot adnak, mint régen, ami helyénvaló is, de nem tanítják meg őket arra, hogy miként bánjanak vele és ebben rejlik a bajnak csirája.

Egy másik szomorú jelenség az, hogy az iskolai oktatásban alig van nyoma a fejlődésnek, az újításra, eredetire törekvésnek. Pontosan meghatá-

rozott ismereteket oltanak be a tanuló lelkébe, amely a kapott anyagot vizsgálat és kritika nélkül fogadja be. Azok a tanítók, tanárok, akik tanítványaikat egyéni gondolkodásra merészelnék nevelni, mint veszélyes elemek bizonyon elbocsáttatnának. Az átlagos amerikai közép- és főiskola növendékének tehát bizonyos kész „igazságok”-at, tényeket adnak elő, amelyekben hinnie kell. Ezeket nem teheti értéke és tárgyává, kételkedéssel nem fogadhatja, mert ha megtenné, józan eszét és igazi amerikai mivoltát vonná kétségbe. Persze akadnak azért erős egyéniségek, akik a tilalom ellenére saját felfogásuk szerint nézik az életet, vizsgálgatják s bírálják jelenségeit, noha erre semmi ösztönzést vagy bátorítást felülről nem kapnak. Az ilyenek azonban kivételeknek számítanak; a bennük csillogó isteni szikra segítség nélkül kénytelen utat törni magának a nagy ideálok felé.

E rendszernek természetese következménye az, hogy az ifjúság nagy tömegei elvesztik kedvüket az igazság kutatásának fárasszói, de lebilincselő munkájától. Az élet nyers és felületese megnyilvánulásai felé fordulnak, amelyek tapasztalatlan s kritikátlan elméik előtt igazságoknak tetszenek, azonkívül vonzó, vidámak s könnyen elérhetőek. Ezek kötik le teljesen figyelmüket. S miközben ezekkel egészen eltelnek, elszoknak attól, hogy bármimemű figyelemhez is alkalmazkodjanak. Még kevésbé képesek arra, hogy komoly, csupán intenzív munka árán elérhető kultúrára szert tegyenek. Egyenesen olyan életmódra szoknak rá, amely szellemi megerőltetéssel nem jár.

Az amerikai nevelés papagájrendszerének még az a veszedelmes hatása is van, hogy az ifjúságot tömeggondolkodás rabjává teszi. Fiúk, leányok egyaránt egyformán öltöznek és viselkednek. Semmitől nem iszonyodnak jobban, mint attól, hogy társaiktól elússanak, mert aki megjelenésében, modorában nem tart az összességgel, annak nekimennek a többiek. Bármennyit beszélnek is tehát függetlenségükről, igazi szabadságuk, emancipációjuk csak kismértékű. Szinte öröklődő dologgá lett a kényszer, amely megszabott formába szorítja be az ifjút s ezáltal tulajdonképeni egyéniségétől teljesen megfosztja.

A bajoknak emez őszinte és bátor megvilágítása után az életet jól ismerő és az emberszeretet melegétől áthatott Lindseynek az a vágya fejeződik ki, hogy az amerikai szellemet meg kell szabadítani gépiességétől, zárt formákhoz kötöttségétől. Mert ha sikerül szabaddá válnia, ideális teljesítmények magaslatára emelkedhetik és akkor megvalósulhat Amerika nagy hivatása, amelyben rendületlenül bízni kell.

Léczér István.

Waldemar Oskar Döring: Die Psychologie der Schulklasse. Eine empirische Untersuchung. (Zickfeldt, Osterwieck am Harz, 1927.)

Amint a szerző már az előszóban kifejti, egy eddig műveletlen területet akar a tudományos kutatásnak megnyorni. Utal az előbb megjelent munkákra, amelyekben szintén az osztály a vizsgálat tárgya, de vagy egyoldalúan szociális pedagógiai szempontokból vizsgálják, mint Kruckenbergek munkája (*Die Schulklasse*, 1926.), vagy amennyiben lélektanilag is vizsgálják, csak általá-